

логічних факультетів до європейського рівня, але треба ще багато працювати в напрямі інтеграції базових дисциплін і змісту програми внутрішніх хвороб до потреб лікаря-стоматолога.

Список використаної літератури

1. Волосовець О.П. Питання якості освіти у контексті впровадження засад болонської декларації у вищій медичній школі / О.П. Волосовець // Матеріали доп. Всеукр. наук.-метод. конф. «Досвід впровадження основних засад Болонського процесу в систему вищої медичної освіти».- Тернопіль, 2005. - С. 5-12.
2. Внутрішня медицина: підручник для студ. стом. факультетів; за ред. проф. М.С. Расіна. – Вінниця: Нова книга, 2015.- 328 с.
3. Вопросы непрерывного медицинского образования (проблемно-ориентированное обучение)/ В. С. Шухов, Н. Н. Володин, А. Г. Чучалин [и др.] // Лечащий врач.- 2000.- № 3.- С. 55-59.
4. Camp G. Problem-Based Learning: A Paradigm Shift or a Passing Fad? The University of Texas Medical Branch / G. Camp // MEO.- 1996.- №1.- P. 2-12.

**УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ КАДРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«СТОМАТОЛОГІЯ» НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ № 3**

Кайдашев І.П., Селіхова Л.Г., Расін М.С., Борзих О.А., Дігтяр Н.І., Герсименко Н.Д.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена актуальним питанням удосконалення підготовки медичних кадрів зі спеціальності «Стоматологія» на кафедрі внутрішньої медицини. На думку авторів, реорганізація системи підготовки дає можливість не лише засвоїти професійні навички, а й отримати сучасну освіту, відкриту для нових знань і технологій.

Ключові слова: удосконалення підготовки медичних кадрів, європейський рівень підготовки, міжнародне співробітництво.

Вступ. На сучасному етапі одним із найважливіших стратегічних завдань вищої освіти України є забезпечення якості підготовки фахівців на рівні міжнародних вимог. Ідея реформування медичної вищої освіти полягає в адаптації національної системи вищої освіти до європейських стандартів.

Основні проблеми сучасної медичної освіти України – обмежене фінансування вищої школи, невідповідність умов навчання вимогам часу, застосування застарілих педагогічних технологій, високий рівень педагогічного навантаження викладача, низький рівень соціального захисту викладачів і студентів.

Якість освіти у всьому світі визначається не тільки обсягом знань, а й параметрами особистісного, світоглядного, громадянського розвитку, при цьому проблема якості освітнього процесу розглядається з позицій загальнолюдської та соціальної цінності освіти. Саме ці чинники актуалізують проблему управління якістю освіти у вищому навчальному закладі. Моніторинг є складовою управлінням якістю освіти.

Мета - висвітлити питання удосконалення підготовки фахівців зі спеціальності «Стоматологія» у ВНЗ України в сучасних умовах. Метою реформування вищої освіти є створення уніфікованих критеріїв і методологій та систем контролю, а також взаємовизнання дипломів про вищу освіту, сприяння мобільності студентів.

Основна частина. За результатами моніторингу, проведеного у вищих навчальних закладах МОЗ України протягом 2012-2014 років, підготовлені довідки, в яких зазначалися виявлені недоліки, пропозиції щодо покращення організації навчально-методичної роботи і якості підготовки спеціалістів, позитивний досвід роботи для впровадження в діяльність навчальних закладів.

Разом із тим необхідно наголосити, що в сучасній українській педагогічній науці недостатньо розроблені підходи до виявлення критеріїв якості вищої освіти, механізми моніторингу та процеси його застосування, відсутні компактні аналітико-діагностичні технології, здійснення зворотного зв'язку. Постійно діючий моніторинг ще не став важливою складовою системи професійної підготовки майбутніх фахівців. Моніторинг можна визначити як "постійне спостереження за будь-яким процесом із метою виявлення його відповідності бажаному результату або вихідним пропозиціям". Він передуює плануванню і прийняттю рішень; спрямований на основні параметри навчального процесу; має статус дослідження, а не емпіричного збору матеріалу; має комплексний, системний характер; створює умови для планування – річного, перспективного, стратегічного. При цьому моніторинг у освіті поєднує три важливі управлінські компоненти:

- аналіз, оцінку і прогнозування процесів у освіті;
- сукупність прийомів відстеження процесів у освіті;
- збір і обробку інформації з метою підготовки рекомендацій щодо розвитку досліджуваних процесів і внесення необхідних коректив.

Необхідно наголосити, що моніторинг ґрунтується на цих компонентах, але не замінює жодний із них, оскільки не може бути ні контролем, ні експертизою, ні системою інформаційного забезпечення. Без функціонування в навчальному закладі всіх цих напрямів діяльності організація моніторингу неможлива.

Основні завдання моніторингу якості освіти у вищих навчальних закладах такі:

- 1) розробка комплексу показників, що забезпечують цілісне уявлення про стан освітнього процесу, про якісні та кількісні зміни в ньому;
- 2) систематизація інформації про стан і розвиток освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- 3) інформаційне забезпечення аналізу й прогнозування стану й розвитку освітнього процесу, вироблення управлінських рішень.

Важливу роль у покращенні оволодіння студентами і лікарями-інтернами практичних навичок відіграють університетські клініки. Ураховуючи те, що в медичних вишах навчається значний відсоток іноземних студентів, доцільна організація підготовки викладачів для роботи з іноземними студентами.

У навчальному процесі нині широко застосовуються інноваційні технології. Підґрунтям розробки різних систем високотехнологічного навчання в теоретичній і практичній медицині є система комп'ютерної ідентифікації функцій людини «СКІФ» (моделювання процесів життєдіяльності організму людини). Система дистанційного контролю знань шляхом упровадження та забезпечення на практиці принципів адаптивності, дружнього інтерфейсу, самоконтролю знань суб'єктами навчання.

У системі повна медична освіта (ПМО) використовуються такі види підготовки лікарів: інтернатура, спеціалізація, стажування, клінічна ординатура, що забезпечуються відповідними освітньо-професійними програмами та здійснюються на основі повної вищої медичної освіти. Актуальними питаннями є: забезпечення мобільності студентів, інтернів, слухачів, лікарів; стандартів якості освіти згідно з вимогами ВМО; забезпечення реалізації стратегічних завдань системи охорони здоров'я за умов стрімкого збільшення обсягу інформації, глобальних змін у сфері політичних, економічних, соціальних відносин.

Звісно, на шляху реформування слід очікувати низку проблем і ризиків. Зокрема закономірними є конфлікт між запитом особистості, потребами ринку і вимогами суспільства; недостатня відповідність освітніх послуг вимогам часу. Досі в нас відсутня система мотивацій і стимулювання інноваційної діяльності в системі освіти. Також не сформована соціально-правова захищеність учасників реформ, відсутня цілісна система соціально-економічних стимулів у педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Серед провідних ризиків слід звернути увагу насамперед на економічну кризу, обмежений обсяг ресурсів для реалізації реформи.

Слід зазначити, що питання вибору місця роботи в більшості випадків вирішується завчасно, під час студентського року практики. За цей рік студенти вибирають собі майбутню спеціальність, вони розглядають місце практики як потенційне місце роботи, а лікарня розглядає їх як потенційних лікарів-асистентів.

Класична система медичної освіти не здатна повною мірою розв'язати проблему якісної практичної підготовки фахівця. Серед головних перешкод – відсутність безперервного зворотного зв'язку між студентом, курсантом і педагогом, а також можливостей практичної ілюстрації всього спектра різноманітних клінічних ситуацій. Діють і морально-етичні та законодавчі обмеження контактів між пацієнтами і студентами-медиками чи курсантами.

У наш час теоретично підготувати високо кваліфікованого лікаря – означає забезпечити йому доступ до світової наукової і будь-якої інформації – іншої перспективи не існує. Потрібно створити Єдину галузеву освітню інформаційну систему, об'єднавши всі інформаційні ресурси країни, щоб нею могли користуватися не лише студенти, а й усі охочі фахівці галузі.

Основним критерієм ефективності навчального процесу є засвоєння студентом базисних знань і здатність до реального їх приросту, а також формування навичок професійно-орієнтованої діяльності. Фактично набуваються компетенції, які формують нову модель фахівця, здатного самостійно орієнтуватися в клінічних ситуаціях і бачити шляхи їх раціонального вирішення після завершення процесу навчання.

Сучасний етап розвитку світової спільноти характеризується зростаючою роллю освіти, яка активно впливає на її стан і визначає основи економічного і соціального прогресу як усієї людської цивілізації, так і окремих держав і народів. Благополуччя і безпека суспільства, успіхи і результати його розвитку практично в усіх сферах і напрямках діяльності суттєво залежить від рівня освіченості його членів, що забезпечується досягненнями в галузі освіти. Нині перед Україною стоїть завдання формування системи освіти, яка б відтворювала культурний та інтелектуальний потенціал, здатний вивести суспільство з кризи і надати йому необхідний запас міцності для входження до загальносвітового простору, в тому числі й освітнього. У сучасному світі знання стали потужним чинником виробництва, що забезпечує найбільшу віддачу від інвестицій. Болонський процес є частиною економіки знань, яка зароджується.

В умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу вимоги до іноземних студентів не відрізняються від вимог до вітчизняних студентів. Лекції, практичні заняття, практика проводяться згідно з розкладом. Ставлення викладача до іноземних студентів передбачає вимогливість і повагу; конкретизацію зауважень; відсутність узагальнень, особливо в негативному, принизливому аспекті; демонстрацію віри викладача в здібності студента з метою підвищення мотивації до навчання; заохочення кращих студентів для мотивації їх до подальших успіхів тощо. Навчання студентів англійською мовою стимулює викладачів удосконалювати не лише володіння іноземною мовою, а й професійну майстерність.

Підвищення якості підготовки іноземних студентів до професійної діяльності, формування їхніх практичних умінь і навичок потребують подальшого системного розв'язання проблем як ретельного відбору абітурієнтів, так і подальшого вдосконалення організації навчального процесу, підвищення педагогічної майстерності викладачів, вимог до рівня знань студентів, відповідальності студентів за якість освіти, яку вони здобувають.

Висновки. Сучасний вищий медичний навчальний заклад – це інфраструктура (навчальні корпуси, клініки, лабораторії, центри, бібліотеки, тощо), складові якої взаємопов'язані спільними завданнями – здійснювати навчальну, наукову і лікувальну діяльність. З часом він має розвиватися як біометричний інноваційно-технологічний кластер.

Вимоги, які стоять перед вищими медичними навчальними закладами щодо підготовки якісно нового фахівця, потребують змін і в самому виші:

- забезпечення навчальних закладів достовірною інформацією про умови і результативність функціонування системи освіти на різних її рівнях;
- розробка системи показників якості освіти на національному рівні, який відображає умови, процеси й освітні результати;
- участь у міжнародних порівняльних дослідженнях якостей освіти;
- модернізація й оновлення системи освітньої статистики.

Список використаної літератури

1. Луговий В.І. Якість вищої освіти в Україні: проблеми забезпечення і визнання/ В.І.Луговий, Ж.В. Таланова // Вища освіта України: Тематичний випуск «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу». -2013. - 13(дод.2). - С.6-10.
2. Методична робота як один із важливих розділів професійної діяльності науково-педагогічних працівників/ О.П.Волосовец, Ю.С.П'ятницький, К.В. Баранніков [та ін.]// Матеріали Х ювіл. Всеукр. навч.- наук. конф.з міжнар. участю «Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України на новому етапі». – Тернопіль :Укрмедкнига, 2013.- Ч.1.- С. 89-91.
3. Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки спеціалістів та вищого навчального закладу: наказ Міністерства освіти і науки України №1689 від 13.06.2012 р. -24 с.
4. Болонский процесс: нарастающая динамика и многообразие (документы международных форумов и мнения европейских экспертов). – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2002.- С. 231-234.
5. Горшков М.Д. Подразделение симуляционно-аттестационных центров на три уровня / М.Д.Горшков // Виртуальные технологии в медицине.-2013.-№12(10).-С.24-27.
6. Гордеев Д. Технологические кластеры и их роль в экономике /Д.Гордеев // Вісник економічної науки України.-2011.- №12.-С.213-215.

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ПРОФІЛАКТИКОЮ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Карпенко О.О., Андріянова О.Ю., Амосова Л.І., Ващенко І.Ю., Чуприна Л.Ф., Моргун Н.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Система контролю за якістю навчального процесу на кафедрі охоплює складові об'єкти системи контролю, мету, інтенсивність, комплексність, зв'язок керівного впливу із системою контролю, використання електронної обчислювальної техніки для аналізу результатів.

Ключові слова: навчальний процес, контроль якості.

Контроль за навчальним процесом – одна з найважливіших складових організаційної і навчально-методичної роботи. Система контролю за навчальним процесом на кафедрі охоплює такі аспекти: складові системи контролю, мету, інтенсивність, комплексність, зв'язок керівного впливу із системою контролю, використання електронної обчислювальної техніки для аналізу результатів контролю і керування навчальним процесом.

Основні елементи контролю навчання на кафедрі такі: розробка комплексу методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни; стан і виконання робочих програм і тематичних планів; ведення викладачами журналів практичних занять і лекцій; якість проведення практичних занять та лекцій шляхом відвідування й аналізу їх компетентними фахівцями; організація та проведення індивідуальних консультацій зі студентами; самостійна робота студентів; написання та захист історій хвороби студентами; робота студентського наукового гуртка; виробнича практика; повторення навчального матеріалу з дисциплін, які виносяться на екзаменаційну сесію, рівень знань студентів на іспитах; стан і вдосконалення матеріальної бази навчальних кімнат і клінічних залів кафедри; виконання заходів щодо охорони праці в усіх підрозділах кафедри; проведення виховної роботи в академічних групах та ін.

Мета контролю за навчальним процесом - формування судження про відповідність контролюваного об'єкта пред'явленим вимогам. При здійсненні контролю за ходом навчального процесу можливі різні підходи: загальний контроль за даною формою навчальної роботи, що передбачає охоплення всіх компонентів, будь-то теоретичні знання, практична робота або який-небудь інший вид навчальної роботи; індивідуальний підхід до вивчення і контролю окремих аспектів навчального процесу.

Інтенсивність контролю за різними формами і складовими навчально-виховного процесу встановлюється і фіксується на підставі єдиного плану внутрішньовишівського контролю за всіма ланками навчально-виховної і методичної роботи на рік, затвердженого ректором академії. Інтенсивність контролю визначається кількістю контрольних перевірок певного компонента навчального процесу в місяць, семестр, рік. Чітке встановлення інтенсивності контролю дозволяє підвищити організованість навчального процесу і зрештою - якість підготовки лікарів.

Комплексність контролю досягається охопленням усіх основних ланок навчального процесу контролем із боку адміністративного і педагогічного персоналу та чіткою регламентацією видів контролю кожним працівником кафедри і академії.

Ефективна постановка контролю за навчально-виховним процесом можлива тільки в тому разі, якщо вона буде оперативно пов'язана з навчально-виховним процесом. До цього належить потужний арсенал методичних, організаційних, виховних засобів: удосконалення і корегування методичних прийомів навчання, поліпшення індивідуальної роботи зі студентами шляхом упровадження структурно-логічних і комплексних схем внутрішньодисциплінарних і міждисциплінарних зв'язків, удосконалення методичного забезпечення занять з навчальної дисципліни з обліком новітніх педагогічних технологій, проведення систематичних інформаційних нарад з педагогічним колективом і студентами з обговоренням поточних результатів навчально-виховного процесу, використання комп'ютерних технологій.

Якість навчання з конкретної дисципліни або за фахом у цілому визначається оцінкою результатів роботи кожного студента за певний період часу. При цьому переслідуються такі цілі: оцінити знання, ступінь розвитку творчого мислення, сформованість навичок самостійної роботи, вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх для вирішення практичних завдань. Нова парадигма вищої медичної освіти полягає в тому, що студент має вчитися сам, а викладач – здійснювати мотиваційне керівництво його навчанням, тобто мотивувати, організувати, координувати, консультувати, контролювати.